

X JORNADES D'ARQUEOLOGIA INDUSTRIAL

M. Rosa Massa-Esteve

m.rosa.massa@upc.edu

El Patrimoni de la indústria alimentària: passat, present i futur. X Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya Vic 1-3.12.2016, Terrassa, Associació del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, 2017, 510 pàgines il·lustrades [ISBN: 13-978-84-697-6892-1]

Conferència: GARRELL I GUIU, Antoni, "La indústria 4.0: oportunitat de futur" (p. 11-14); PALLEJÀ PORQUERAS, Silvia, "El patrimoni industrial de l'oli com a recurs oleoturístic" (p. 17-25); GUTIÉRREZ MEDINA, M. Lluïsa, "Estratègies productives i comercials d'una fàbrica d'embotits i conserves càrnies d'Olot 1926-1996: Monvervi S.A" (p. 27-43); MASDEU LALANZA, Anna, "Elements del patrimoni industrial de les empreses agroalimentàries catalanes: noves icones, usos i elements d'estudi per a la gestió cultural" (p. 45-59); GUMÀ I ESTEVA, Ramon, "Sistematització i evolució de les construccions destinades a l'elaboració del vi i la seva relació amb els sistemes de producció al Penedès. Finals segle XIX i inicis segle XX" (p. 61-74); BUCH GARCIA, Eva, "Gas, cuina i alimentació en els inicis del segle XX a Catalunya" (p. 75-82); GUAL VIA, Mercè, "Conservació restauració d'una refinadora de fruits secs" (p. 83-88); VIRÓS I PUJOLÀ, Lluís, "Les Farineres de Manresa" (p. 89-103); FRANCH ESPLANDIU, Joana, "Fàbriques de gel artificial a Tremp al segle XX" (p. 105-114); FARRÉ HUGUET, Jordi; ADMELLA, Carmina; FORNOS, Xavier; ESCALA, Jordina, "La premsa de Biga de l'avinguda de Tarragona. Vilafranca del Penedès" (p. 115-118); CORTÈS ELÍA, Maria del Agua, "La cuina i el foc de les cases rurals del Berguedà" (p. 119-131); CORTÈS ELÍA, Maria del Agua, "Les tines enmig de les vinyes de les Valls del Montcau. L'elaboració del vi al peu de la vinya" (p. 133-142); BAYÓ SOLER, Conxa, "La fàbrica de pastes Sanmartí. Fideures des de 1700" (p. 143-150); ROMA I CASANOVAS, Francesc, "Notes sobre tines i jubs d'agllans" (p. 151-161); CASTELLS I ESQUÈ, Pere, "Evolució dels aparells i utensilis aplicats a la cuina occidental (p. 163-167); CUCURELLA-JORBA, Montserrat, "El patrimoni arquitectònic del vi. Els cellers de Pere Domènech i Roura" (p. 169-180); MONTAVA GADEA, Maria, "Tecnologia per al conreu de terres; l'afany divulgatiu de Francesc Santponç" (p. 181-189); Conferència: RIERA MELIS, Antoni, "Les tècniques de conservació dels aliments. Des de la prehistòria fins als temps moderns" (p. 191-214); SERRA ROTÉS, Rosa, "Colònies agrícoles a Catalunya. L'exemple de la Família Pons" (p. 215-225); SANS GILABERT, Marc; FORNS BARDAJÍ, Josep M., "Estat de la qüestió del patrimoni de l'horta de

Lleida" (p. 227-241); FARRÉ HUGUET, Jordi, "La introducció de la maquinària a la vitivinicultura a finals del segle XVIII i inicis del segle XX" (p. 243-253); GILABERT I VALLDEPEREZ, Carme, "Patrimoni industrial fariner a Catalunya: v/belles fàbriques, nous usos" (p. 255-261); BERNAT, Pasqual, "La llonganissa de Vic. Joaquim Salarich i les seves propostes per a una indústria porcina a la comarca d'Osona (1870)" (p. 263-274); RENOM, Mercè, "El patrimoni material del proveïment alimentari de Barcelona: el projecte del MUHBA i de l'AHCB" (p. 275-288); PONCE VIVET, Santi, "L'especialització ramadera i el naixement de la indústria agroalimentària a la Plana de Vic (1850-1930): una història de porcs i llonganisses " (p. 289-297); CARMONA MARÍN, M. Carme; JUNYENT CARRERAS, Eugeni, "La Farinera de Sabadell" (p. 299-313); Conferència: ROCA ROSELL, Francesc, "La revolució agroalimentària catalana, 1878-1937" (p. 315-320); GORDILLO BEL, Dídac, "Els passos de barca en el tram baix del riu Ebre" (p. 321-330); GORDILLO BEL, Dídac, "La Colònia Gassol, una colònia agrícola de caire industrial" (p. 331-337); TATJER MIR, Mercè, "La indústria alimentària a l'Eixample de Barcelona, 1868-1970: la indústria sucrera i la de pastes de sopa" (p. 339-358); TATJER MIR, Mercè; VILANOVA, Antoni; DIAZ, Jordi, "Les gales Viñas: el vestigi més antic del sector alimentari de l'anomenat Manchester català Poblenou. Barcelona" (p. 359-370); PUIGVERT, Joaquim M.; DOMÈNECH I CASADEVALL, Gemma; GIL TORT, Rosa M., "Los mataderos en Cataluña: una arquitectura industrial al servicio de la salud pública" (p. 371-380); MARCH BARBERÀ, Jordi, "L'escorxador públic de Tortosa. Un model d'indústria càrnia modernista" (p. 381-394); GUTIÉRREZ MEDINA, M. Lluïsa, "La Carmelitana, la fàbrica de ceràmica artística i gres d'Olot" (p. 395-418); SOMERVILLE, Ned; CARANDELL, Miquel, "Projecte de museïtzació de la Torre de les Aigües del Besòs" (p. 419-428); FÀBREGAS, Pere A., "Una nissaga del ram de l'aigua: els Fàbregas Dasca de Valls" (p. 429-450); FELIU TORRAS, Assumpció, "Les associacions de voluntaris, cap a on anem? L'AMCTAIC i altres associacions europees" (p. 451-464); BOSCH TOUS, Ricard; CASALS TORRENTS, Pau; SERRANO, Alexandre, "Els inicis de l'electricitat a Catalunya, el present i el futur: història hidroelèctrica de Seròs amb La Canadencs (p. 465-476); SANCHEZ MIÑANA, Jesús; ROCA ROSELL, Antoni; LUSA MONFORTE, Guillermo, "Patrimonio de la ETSEIB. Aparatos telefónicos de 1878" (p. 477-486); GARRETA I CLUSELLA, Jordi, "XATIC: la Xarxa de Turisme Industrial de Catalunya" (p. 487-489); REGÀS PAGÈS, Georgina, "Museu de la Confitura" (p. 491-495); MARTI YLLA, Xavier, "Micromecenatge en l'època de la industrialització: el cas de l'enllumenat públic de Girona" (p. 497-509).

L'Associació del Museu de la Ciència i de la Tècnica i d'Arqueologia Industrial de Catalunya (AMCAIC) celebrà el desembre de 2016 les seves desenes jornades d'arqueologia industrial, la principal trobada de l'entitat, en la qual es comparteixen tant els estudis sobre el patrimoni com les accions de preservació, museïtzació i transformació del patrimoni industrial. Aquestes jornades completen l'activitat de l'Associació que treballa des de 1979 per impulsar el Museu nacional de la ciència i de la tècnica, creat el 1984, amb seu a Terrassa, i, en general, per tenir cura del patrimoni industrial català. Les primeres Jornades (1988) tingueren lloc a l'Hospitalet de Llobregat; les II (1991), a Igualada; les III (1994), a Sabadell; les IV (1997), a Girona; les V (2000), a Manresa; les VI (2003), a Lleida; les VII (2006), a Tortosa; les VIII (2009), al Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona, i les IX (2013), a Barcelona, a l'Associació d'Enginyers Industrials. Les X Jornades tingueren lloc a la ciutat de Vic, que el 2016 va ser Capital de la Cultura Catalana. Les Jornades, que van tenir lloc al magnífic edifici del Sucre, comptaren amb el suport de la Cambra Comerç Barcelona, Delegació d'Osona; la Demarcació de la Catalunya Central del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya; el Consolat d'Uruguai a Barcelona; i la Fundació Triptolemos. El consolat va facilitar l'exhibició al mateix edifici del Sucre d'una Mostra Fotogràfica del Paisatge Industrial Fray Bentos, una regió històrica de producció càrnica declarada Patrimoni de la Humanitat. La Fundació Triptolemos oferí una altra exposició, en aquest cas dedicada a "Dos segles d'Universitat i empresa del món agroalimentari a Espanya".

En triar la indústria de l'alimentació, tan significativa a Vic, s'establí una col·laboració molt estreta amb l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. La lectura de les actes, que es poden descarregar de la pàgina de l'AMCTAIC, posa de manifest no solament la riquesa i vitalitat del sector alimentari català (al qual estan dedicades la major part de les comunicacions), sinó també la capacitat d'estudi que tenen els centres de recerca i els estudiosos independents en relació amb qüestions de patrimoni industrial. Val a dir que algunes comunicacions no tracten de la indústria alimentària, desenvolupen estudis diversos de patrimoni industrial, per als quals les Jornades de l'AMTCAIC estan sempre obertes. El volum conté tres conferències, dues de caràcter històric i la tercera sobre el present i el futur de la indústria.